

Warszawa, dnia 29 kwietnia 2019 r.

Grupa Inicjatywna Organizacji
Branżowych i Przedsiębiorców
Branży Tłumaczeniowej

Adres do doręczeń:
PT TEPIS
ul. Emilii Plater 25 lok. 44
00-688 Warszawa

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

Dot.: pismo GIOBiPBT z dnia 16 listopada 2018 r. w sprawie organizowania przez jednostkę ZUS postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na tłumaczenia poświadczane z naruszeniem przepisów ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego oraz ustawy – Prawo zamówień publicznych

Szanowna Pani Prezes,

w nawiązaniu do pisma naszej Grupy Inicjatywnej z dnia 16 listopada 2018 r. z niepokojem odnotowujemy brak jakiegokolwiek zainteresowania ze strony podległych Pani służb niezwykle ważną dla naszego środowiska kwestią. Wydawać by się mogło, że informacja o permanentnym naruszaniu przez jednostki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przepisów dwóch ustaw przy dokonywaniu zakupu usług tłumaczeniowych zasługiwałaby co najmniej na zajęcie przez ZUS pisemnego stanowiska w tej sprawie. Tymczasem od ponad 5 miesięcy nie otrzymaliśmy jakiegokolwiek informacji w tej sprawie, pomimo dodatkowych wystąpień drogą elektroniczną (zobacz wiadomość poczty elektronicznej z dnia 27 lutego 2019 r. oraz odpowiedź COT ZUS z dnia 28 lutego 2019 r. - REF.COT2001697762F0190227).

Wyrażamy nadzieję, że powyższa sytuacja jest skutkiem dogłębnej analizy, której ta sprawa jest poddawana, a nie wynikiem ignorowania i lekceważenia komunikowanych Państwu prawdopodobnych naruszeń.

Przedmiotowe wystąpienie z dnia 16 listopada 2018 r. zostało skierowane również do wiadomości Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Departamentu Prawnego Urzędu Zamówień Publicznych z prośbą o zajęcie stanowiska.

Departament Prawny UZP w piśmie z dnia 11 marca 2019 r. uznał prawidłowość argumentacji i wniosków z niej wyprowadzonych przez naszą Grupę Inicjatywną. Poniżej przytaczamy kluczowe fragmenty stanowiska UZP, a kopię całego pisma przedkładamy w załączeniu:

„Oznacza to, iż z zamówieniem publicznym będziemy mieli do czynienia wszędzie tam, gdzie istnieje konkretne zapotrzebowanie, którego zamawiający nie jest w stanie zaspokoić samodzielnie i w tym celu nabywa niezbędne świadczenia. Podstawą ich nabycia jest natomiast zawarta pomiędzy zamawiającym a wykonawcą umowa określająca prawa oraz obowiązki stron stosunku prawnego.

Stosunek prawny łączący strony umowy o zamówienie publiczne jest stosunkiem cywilnoprawnym, którego podstawowymi cechami są m. in. dobrowolność i autonomia stron, równość kontraktowa stron, możliwość odmowy wykonania zlecenia i negocjowania jego warunków.

Uwzględniając powyższe, przyjąć należy, że jeżeli w danej sprawie nie mamy do czynienia ze stosunkiem cywilnoprawnym, czyli stosunkiem ukształtowanym na podstawie norm prawa cywilnego, ustawa Prawo zamówień publicznych nie będzie miała zastosowania. Niewątpliwie, warunek obowiązywania ustawy Pzp dotyczący umowy nie jest spełniony, jeżeli wykonawca nie ma żadnej swobody decydowania ani o tym, jak postąpić z otrzymanym zleceniem, ani o cenach za swoje świadczenia oraz gdy w stosunku do jednej ze stron brak jest wolności zawierania umów.

W związku z powyższym, z wyłączeniem obowiązku stosowania ustawy Pzp będziemy mieli do czynienia m. in. w sytuacji powołania tłumacza przysięgłego przez organ w toku prowadzonego postępowania, jeżeli konieczność jego powołania wynika wprost z ustawy (np. Kpa, Kpk, Kpc).

Jeżeli więc powołanie tłumacza przysięgłego w ramach prowadzonego postępowania następuje na podstawie upoważnienia ustawowego, na żądanie organów, o których mowa w art. 15 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego, udział tłumacza stanowi element postępowania, określony przepisami ustawy, co też pociąga za sobą brak swobody zawierania przez tłumacza umowy z organem. Jakkolwiek, tłumacz przysięgły może odmówić wykonania tłumaczenia wyłącznie w przypadkach określonych w art. 15 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego. Ponadto, powołując tłumacza przysięgłego na podstawie upoważnienia ustawowego, w ramach konkretnego postępowania, organ administracji publicznej dokonuje wobec tej osoby czynności urzędowej o charakterze władczym, nie negocjuje warunków umowy ani nie przyjmuje oferty. Oznacza to, że w takim przypadku, wyłączona jest możliwość swobodnego kształtowania stosunku pomiędzy organem a tłumaczem. Ponadto, o tym, iż wówczas nie jest zachowana zasada autonomii prywatnej stron cechująca stosunek cywilnoprawny, a polegająca na tym, że podmioty te mogą własnym działaniem kształtować swoje stosunki prawne, mogłoby świadczyć również to, iż wynagrodzenie za czynności tłumacza przysięgłego wykonane na żądanie podmiotów, których mowa w art. 15 ww. ustawy, ustala się na podstawie stawek urzędowych przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego. Ponieważ stosunek prawny zawierany z tłumaczem przysięgłym w trybie upoważnienia ustawowego, celem wykonania poświadczonych tłumaczeń tekstów na potrzeby prowadzonego przez organ postępowania, nie ma statusu zamówienia publicznego w rozumieniu ustawy Pzp, brak jest podstaw prawnych do stosowania przepisów ustawy celem dokonania wyboru tłumacza.

W kontekście powyższego należy zauważyć, że jeżeli zamawiający nabywa usługi tłumacza przysięgłego dla innych celów niż wynikające z konkretnego upoważnienia ustawowego, do wyznaczenia takiego tłumacza, powinien stosować przepisy ustawy Pzp na zasadach określonych tą ustawą. W powyższych okolicznościach, wypłata wynagrodzenia tłumacza za świadczoną przez niego usługę opiera się o nawiązany pomiędzy zamawiającym a wykonawcą stosunek cywilnoprawny, w wyniku uprzednio przeprowadzonego postępowania na podstawie ustawy Pzp, nie zaś jak ma to miejsce w przypadku powołania tłumacza na podstawie upoważnienia ustawowego — w oparciu o

przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego."

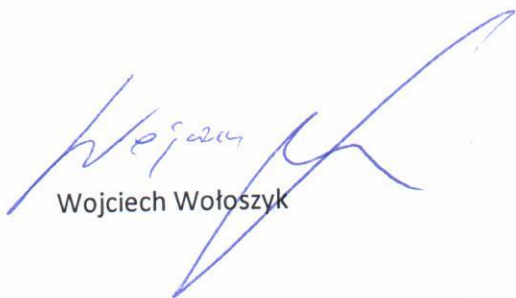
Warto zwrócić uwagę, że Departament Prawny UZP jednoznacznie potwierdza prawidłowość konkluzji, że organy, o których mowa w art. 15 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego w przypadku korzystania z usług tłumacza przysięgłego na potrzeby prowadzenia postępowań przewidzianych ustawą nie mają jakichkolwiek podstaw prawnych do organizowania przetargów w jednym z trybów przewidzianych ustawą Pzp na świadczenie takich usług.

Powyższe koresponduje również z opinią prawną wykonaną na zlecenie Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS z której dodatkowo wynika, że organizowanie przetargów na tłumaczenia poświadczane w ramach postępowań prowadzonych na podstawie ustawy może stanowić naruszenie dyscypliny finansów publicznych i wypełniać znamiona ustawowe przestępstwa z art. 231 KK.

Mamy nadzieję, że stanowisko Urzędu Zamówień Publicznych okaże się pomocne w pracy służb prawnych ZUS zajmujących się przedmiotową sprawą, co pozwoli na udzielenie nam odpowiedzi w racjonalnym terminie.

Pozostajemy w Państwa dyspozycji w zakresie udzielenia wszelkich dalszych informacji i wyjaśnień, które mogłyby się przyczynić do usprawnienia prac nad powyższym zagadnieniem.

Oczekując na odpowiedź pozostajemy z wyrazami szacunku,

Wojciech Wołoszyk

Zofia Rybińska
Zofia Rybińska
prezes PT TEPIS

Załączniki:

- 1) Kopia pisma z Departamentu Prawnego UZP z dnia 11 marca 2019 r.;
- 2) Wiadomość poczty elektronicznej Wojciecha Wołoszyka z dnia 27 lutego 2019 r.;
- 3) Wiadomość poczty elektronicznej COT ZUS z dnia 28 lutego 2019 r.;
- 4) Pismo Grupy Inicjatywnej Branży Tłumaczeniowej z dnia 16 listopada 2018 r.
- 5) Opinia prawna